

פרשת נח

היינו שאף בדברים שהיו טענות עליו יצא עכ"פ צדיק, מ"מ היה לו להקב"ה לומר בפניו התאר תמים ולא התאר צדיק, שהרי היה ממעט עכ"פ ולא אמר כולו, ולא לומר צדיק שהוא להפחית בהרבה בשבחו. אבל נראה שלאדם שאין צורך שישפיע על אחרים ודאי תמים הוא מדרגה היותר גדולה, אבל באדם שצריך להשפיע, וא"א שיוכל להשפיע מבלי שיהיו טענות ותרעומות עליו מאיזה אנשים דאף על מרע"ה היו מערערים אחדים וכ"ש מנהיג אחר, וא"כ יש מחשבה אצל הרבה יראי ה' למה לו כל זאת הלא יכול לישב בד' אמות שלו ויהיה במדרגת תמים, ולא יהיה משפיע על אחרים ומנהיג, ששם א"א להיות תמים רק צדיק, ויש שגם לא יחשיבוהו צדיק, דרך זה הוא כנגד רצון השי"ת שחייב את כל אדם שבידו להשפיע ולהיות מנהיג שמוכרח לעשות זה אף שיהיו עליו תרעומות וקושיות, ואף שאחדים יחשדוהו, אף שאסור להביא עצמו לידי חשד, אלא חייב כל מי שראוי להנהיג שיהיו מעשיו רק לשם שמים אף שיהיה רק במדרגת צדיק, ונמצא שזה שהקטין עצמו ממדרגתו מתמים לצדיק הוא דבר היותר גדול וחשוב לפני השי"ת. ולכן אמר הקב"ה לנח שמדרגת צדיק הוא יותר חביב לפניו ממדרגת תמים, שנח היה תמים בדברים של עצמו, אבל בדברים שהוצרך להנהיג ולהוכיח הרי היה רק במדרגת צדיק שיותר אי אפשר, ומ"מ לא חש לזה, ועשה כן לכבוד שמים אף שהוא מדרגה קטנה נגד תמים.

ויראמר אלקים לנח וגו' והנני משחיתם את הארץ וגו' [ו יג]. מ"ט אמר השי"ת לנח תחילה רק שישחית כל בשר ולא אמר

אלה תולדות נח [ו ט]. פרש"י למדך שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים. אולי הטעם שקרא הכתוב למעשיהם תולדות, לגלות שצריך להיות אוהב להמעשים טובים כדרך שאוהב האדם את בניו, ולא שיעשה אותם בהכרח ובקושי. ועוד שלא ימצא חסרון במעשה טוב לומר שלא היה לו לעשות אותו מפני שאין המעשה גדול כ"כ, והיה יכול לעשות מעשה טוב יותר, כמו שאדם אוהב את בנו אף שאינו גדול וטוב כ"כ. וכן בכל מעשה טוב לודא אם יש חסרון, דצריך ליזהר במצוה קלה כבחמורה. גם שצריך לעמול על זה כמו שעמל האדם על בניו לראות שלא יחסר להם ושיהיו יותר טובים ויותר חכמים, כ"כ צריך לעמול ולראות שכל מצוה יהיה ביותר נוי והדר.

אה"ח"ח 1234567

איש צדיק תמים. נראה לומר דכתבה תורה התואר „איש“, לומר שרק כשהוא איש בדעת ובהשכל שייך לומר עליו תוארים דצדיק ותמים, אבל כשהוא צדיק תמים כשאינו איש, דהיינו שהוא שלא בדעת, אין לתארו בתוארים אלו, שנקל להתפתות.

איש צדיק תמים. נראה כי צדיק פירושו מי שיש טענה עליו אבל עכ"פ אחר שמעיינים רואין כי הוא זכאי, שזה פירוש צדיק — זכאי, וכדאמרינן בפסק דין פלוני זכאי, היינו שהיו עליו טענות אבל יצא זכאי, ותמים פירושו שלא ראו עליו שום טענה שהוא תמים בלא שום פגימה וא"צ לתרץ דבריו כלום, ונמצא לפ"ז שתמים הוא מדרגה יותר גדולה מצדיק, והי"ל למינקט תמים וא"צ למינקט צדיק כלל, וגם אם נימא שברוב דבריו היה תמים ובמיעוט דבריו היה צדיק, ונקט תרוייהו

שמוזה שסכתה ברוח"ק נעשה שגם מה שסכו ביופיה ושבחה ביופיה נתרבה כבוד שמים עי"ז, כאשר היו נסיונותיה ע"י יופיה בפרעה ואבימלך ונתקדש בזה שם שמים. ובארתי קרא [ירמיה ט כב] דאל יתהלל חכם בחכמתו וגומר כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי שאין פירושו שיתהלל בהשכל וידוע אותי, אלא שבהשכל וידוע אותי יכול להתהלל בחכמתו ובגבורתו ועשרו, וקאי בזאת יתהלל המתהלל על מה שהזכיר כבר אל יתהלל בחכמתו, דהיינו רק כשהוא בבחינת השכל וידוע אותי אז יכול להתהלל בהם. ובזה זכתה שהיא נסיכה על הכל.

יסכה. פירש"י ג' פירושים. נראה שהרי בכל אדם יש לומר שני הדברים שהוא סוכה בכל דבר ובכל אדם, ושהכל סוכים בו, דהרי איתא ברמב"ם בהלכות דעות [פ"ו ה"א] שדרך האדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעיו וחביריו, ומטעם זה צריך להתחבר לצדיקים ולהתרחק מרשעים, ואמרו הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין [סוטה ב א], פ"י אף שרואה אותה איך שמתה על חטאה, מ"מ הרי ראה איך שהעיוה זו לעבור על איסור השי"ת, לכן יש לחוש שמא גם הוא ילמד ממנה מעשיה הרעים, וכדמצינו בעמלק בקרא דאשר קרך [דברים כה יח], דאף שהוא נענש צננה אצל אחרים, כמשל שהביא רש"י, ולהיפוך חזינן שמצוה לראות בעשיית מצוה, עד שהיה מקום לומר דיש בזה משום אין מעבירין על המצות גבי ראיית כ"ג ביה"כ כשהוא קורא וראיית שריפת הפרים והשעירים [יומא סט א], וכן ממילא סוכין הכל גם על מעשיו מטעם הנ"ל, ואם הוא חוטא אפשר שילמדו ממנו, וימצא שלא רק שהוא חוטא אלא גם מחטיא, ואם לומדין ממעשיו דבר טוב, ה"ה זוכה וזיכה אחרים שזכותו גדול מאד. אבל שם השלישי שהיא נסיכה ושררה, זה תלוי איך הוא בשני הדברים, ששרה שהיא סכתה ברוח הקודש,

שע"י מבול, ואח"ז שיעשה תיבה ואח"כ שיביא מבול. נראה פשוט שהוא כדי שיעשה מצות בנין התיבה מצד מצות ה' ולא מצד הצלה, כי מצד הצלה הרי הרבה עצות למקום והוא יכול להניח איזה מקום פנוי ממים ומחום וכדומה, וכדפרש"י הרבה ריוח והצלה למקום, אבל הוא מצד ציווי ה', ואולי כדי שיהיה זה עונש גם להם שלא זכו להנצל בדרך אחר. ומטעם זה בכל מצוה אף שידוע הטעם צריך לקיימה מצד מצות ה', משום שיש עוד טעמים לציווי ה' כהא דכאן, וכן בכל מצוה. נמצא שעשיית התיבה לא תלוי לגמרי בהמבול, לכן אמר לו זה קודם שאמר שיהיה מבול, להורות דבר זה.

יסכה [יא כט]. ג' פירושים איתא ברש"י א' שסוכה ברוח"ק, ב' שהכל מסתכלין ביופיה, ג' לשון נסיכות, כמו שרה לשון שררה. ולכאורה פירוש שהכל סוכין ביופיה הוא עגין חולין ואין זה שבח לצדקת. אבל נראה דמה שהשי"ת נתן את התורה לישראל שהם בני"א ויש להן כל עניני חיי ההבל וכל התאות הרי הוא לתקן את כל הענינים, שאף ענינים הגשמיים יהיו לשבח להשי"ת ולכבודו, כבסוף פ' שנו חכמים. ובזה בארתי [ויקרא כו ד] המאמר בסוף כתובות [קיא ב] שעתידין אילני סרק לעשות פירות, שלכאורה איזה צורך הוא וכי חסר לנו עניני הנאה בעולם. אבל הכוונה שעתה שלימוד התורה ומעשים הטובים הם במדה מועטת הלואי שנוכל לעשות מהגשמיים הנמצאים ענינים רוחניים לכבוד השי"ת, אבל לעתיד לבוא שיתרבה דעת התורה ומעשים הטובים, יהיה בכחם לעשות עוד דברים גשמיים ועניני הנאות בעולם לרוחניים, הרבה יותר ממה שישנם כבר, ולכן יוסיף השי"ת עוד הנאות שגם האילני סרק יעשו פירות. וזהו גם בשרה שאצלה היה גם היופי שלה רק לשבח ולכבוד השי"ת, וזהו שבח היותר גדול, שנמצא